

focus@ongewervelden.3

maart 2009

3de focus@ongewervelden 2009

Deze focus@ongewervelden komt iets vroeger dan gewoonlijk en is ook wat korter omdat we op de valreep nogmaals de aandacht willen trekken op het Myrmecologisch Colloquium van 1 maart.

Volgende thema's komen aan bod:

- 2de Belgisch Myrmecologisch Colloquium
- activiteitenkalender Libellenvereniging Vlaanderen
- de activiteitenkalender
- cursussen NP maart/april 2009
- varia

2de Belgische myrmecologisch colloquium

Polyergus en **FoumisWalBru** presenteren 2de Belgische Myrmecologisch Colloquium op **1 MAART 2009** op de Afd. Entomologie van het **KBIN**, Vautierstraat 29, B-1000 Brussel

Programma:

*9u00-9u30 verwelkoming

*9u30- 10u15/30: Excursie in de Pyreneeën. Beschrijving van de biotopen van soorten van het subgenus Coptoformica, foto's en soortenlijsten door P. WEGNEZ

*10u30-11u00: Genetische studie van het genus Formica s. str. in Vlaanderen door W. DEKONINCK

*11u00-midi: Towards a Belgian atlas at the end of 2010 door W. DEKONINCK, P. WEGNEZ & F. VANKERKHOVEN

* 12u00 lunch en of picknick in de cafetaria van het Museum

In de namiddag volgt een korte sessie rond het identificeren van mieren (met bino's van het KBIN, eigen collectiemateriaal)

*16u00 einde

Info en inschrijvingen:

wouter.dekoninck@natuurwetenschappen.be en wegnez.phil@skynet.be

Activiteitenkalender Libellenvereniging Vlaanderen

www.odonata.be

Onze excursies staan open voor iedereen en zijn gratis. Voorzie zeker laarzen en liefst ook een insectennet, verrekijker en veldgidsen. Daar ze de ganse dag duren, voorzie je best ook een picknick.

Bij slecht weer (regen, koude of sterk bewolkt weer) kunnen excursies afgelast worden. Bij aanhoudend slecht weer neem je best de dag voordien contact op met de verantwoordelijke.

Zondag 10 mei: Noord-Frankrijk

We gaan op zoek naar de Tweevlek (*Epitheca bimaculata*) in de streek van de Avesnois en de Thierache in het noorden van Frankrijk (Département Nord). Hier komen aan enkele vijvers zeer grote aantallen van de Tweevlek voor. Waarnemingen van enkele tientallen tot honderden larvenhuidjes per plas zijn er geen uitzondering.

We willen meer te weten te komen over deze soort en kennis maken met de libellenliefhebbers uit het noorden van Frankrijk (regio Nord-Pas-de-Calais en Picardië).

Afspraak: om 9u30 aan de kerk van Trélon (Frankrijk). Trélon ligt op zo'n 50 km ten zuiden van Bergen (Mons) en op 20 km ten westen van Chimay (Virelles). Rij eerst naar de ring rond Mons en daar volg je de aanduiding Maubeuge (Frankrijk). Eenmaal in Frankrijk volg je de N2 tot in Avesnes-sur-Helpe, waarna je links af moet en nog een kleine 20km verder over secundaire wegen.

Plan: te bekomen bij Cédric Vanappelghem.

Verantwoordelijken: Cédric Vanappelghem, cedvana@free.fr

Marc Tailly, 056/326 328, marc.tailly@pandora.be

Zondag 17 mei: Algemene vergadering + excursie in het Landschap de Liereman (Oud-Turnhout)

De jaarlijkse Algemene Vergadering van de Libellenvereniging vzw gaat dit jaar door in het bezoekerscentrum van het Landschap De Liereman te Oud-Turnhout. In de namiddag wordt er een excursie voorzien in het Landschap De Liereman.

Het Landschap De Liereman bestaat uit een afwisseling van natte en droge heide, gagelstruweel, elzen- en wilgenbroek, eikenberkenbos, dennenbos, stuifduin, heischraal grasland en weidevogelgebied. Kortom een staalkaart van het beste wat het Kempens landschap te bieden heeft. Heel wat soorten planten en dieren vinden hier een leefgebied. De grote soortenrijkdom is te verklaren vanuit de verscheidenheid aan biotopen. Op vlak van libellen kunnen we heel wat verwachten, waaronder specialiteiten zoals Glassnijder, Variabele waterjuffer, Vroege glazenmaker en Noordse witsnuitlibel. Ook de onmiddellijke omgeving van de Liereman is uitermate rijk en interessant.

Afspraak: om 10u00 in bezoekerscentrum Landschap De Liereman, Schuurhovenberg 43, Oud-Turnhout.

Verantwoordelijke: Geert De Knijf, 0476/403 454, geert.deknijf@inbo.be

Info: <http://www.natuurpunt.be/default.asp?ID=1509>

Zondag 24 mei: Het Vinne te Zoutleeuw

Het Vinne hoeft wellicht geen voorstelling. Het enige, grote natuurlijke meer in Vlaanderen zal ondertussen al bij iedereen bekend zijn. Met deze excursie hopen we toch een aantal bijzondere soorten aan te treffen zoals Glassnijder, Vroege glazenmaker en Bruine korenbout. Niet alleen daarvoor is dit een echte aanrader, maar ook omwille van de enorme vogelrijkdom en het prachtig landschap. Iets om naar uit te kijken...

Afspraak: om 10u00 aan de parking van het provinciaal domein 'Het Vinne'.

Verantwoordelijke: Jorg Lambrechts, 0478/24 27 61, jr.lambrechts@arcadisaeolus.be

Zondag 14 juni: De Kraenepoel te Aalter, Maldegemveld en Gulke Putten

De Kraenepoel is de laatste van de tientallen vijvers waarmee in de middeleeuwen het Bulskampveld, het uitgestrekte heideveld van Aalter tot Brugge, bezaaid was. Tot na de Tweede Wereldoorlog bleef hij in gebruik als visteeltvijver, waardoor zich een merkwaardige flora kon ontwikkelen die goed leek op die van de Kempense vennen. Maar als gevolg van een slechte waterkwaliteit verdwenen veel van de bijzondere soorten. Dankzij het heldere en slechts matig voedselrijke water komen nu in de Kraenepoel terug heel wat bijzondere dieren en planten voor. Sommige daarvan, zoals het Moerashertshooi in de oeverzones, treffen we in Vlaanderen verder bijna alleen aan in Kempense heidevennen. Een indrukwekkend lijstje aan gebieden en soorten, prachtige restanten van het historische Bulskampveld, passeren de revue op deze onuitgegeven excursie. We bezoeken eerst de Kraenepoel, daarna de plassen van Merendree. Vervolgens komen nog bekende reservaten zoals het Maldegemveld en de Gulke Putten aan de beurt. Een aanrader voor iedereen, door de enorme afwisseling aan biotopen en de al geruime tijd als natuur beheerde terreinen.

Afspraak: om 10u00 aan het treinstation van Bellem (deelgemeente Aalter)

Verantwoordelijken: Jan Versigghel, jan.versigghel@skynet.be

Peter Van der Schoot 0473/95 90 00, petervanderschoot@telenet.be

Zondag 12 juli: Mol en omgeving

Een klassieker onder de libellenexcursies, maar het is altijd leuk om een groot scala aan soorten te kunnen zien. We doen gebieden aan als Den Diel, het Buitengoor en het Sluismeer en we gaan ook diep tot in het reservaat van de Maat. Voornaamste soorten die we zullen zoeken zijn Gevlekte glanslibel (*Somatochlora flavomaculata*), Kempense heidelibel (*Sympetrum depressiusculum*) en andere zeldzame Kempense specialiteiten. Verder zoeken we het stromend water op, met als doelsoort Gewone bronlibel (*Cordulegaster boltonii*) en Bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*)

Afspraak: om 10u00 op de parking aan het Ecocentrum/Zilvermeer te Mol-Rauw.

Verantwoordelijken: Jef Sas, jef.sas@euphonymet.be

Peter Van der Schoot, 0473/95 90 00, petervanderschoot@telenet.be

Zondag 23 augustus: Combi-excursie met de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie in het grensoverschrijdend reservaat het Hageven/De Plateaux

De Kempense heidelibel (*Sympetrum depressiusculum*) heeft een erg late vliegtijd en bereikt de top van zijn vliegtijd terwijl andere libellen al op hun retour zijn. Het is tevens een van de weinige libellen die zowel in Nederland en België achteruit lijkt te gaan. Tijdens deze excursie wordt het gebied Het Hageven/De Plateau bezocht. We zullen proberen een indruk te krijgen van de talrijkheid van de Kempense heidelibel. Een andere leuke soort die we tijdens deze excursie waarschijnlijk tegenkomen is de Bandheidelibel (*Sympetrum pedemontanum*).

Afspraak: om 10u30 bij Bezoekerscentrum De Wulp van het Hageven (Neerpelt). Te bereiken via de Grote Weg Hasselt-Eindhoven (N74), afslag Grote Heide (N71) dan aanduiding "De Wulp" volgen (naar links).

Verantwoordelijke: Geert De Knijf, 0476/403 454, geert.deknijf@inbo.be

Cursussen NP maart/april 2009

Cursus: Nachtvinders

Provincie Antwerpen

Natuurpunt De Putter i.s.m. Natuurpunt Educatie

Theorie: 13/3 van 19u30 tot 22u30

Plaats: Atelier voor Creatieve Expressie (ACE), Hoogstraat 54, Beerzel

Praktijk: 27/3 en 17/7 vanaf zonsopgang

Prijs: 10€/leden en 15€/niet-leden

Inschrijven: Eddy Mampaey, 015/75 26 45, eddy.mampaey@skynet.be

Lesgever: Wim Veraghtert

Cursus: Dagvlinders

Provincie Antwerpen

Natuurpunt Voorkepen i.s.m. Natuurpunt Educatie

Theorie: 08/4 en 15/4 van 19u30 tot 22u30

Plaats: Zaal Zonneputteke, Zonneputteke 1B, Zoersel

Praktijk: 25/4 en 24/5 van 14u00 tot 17u00

Prijs: 18€/leden en 23€/niet-leden op 068-2299025-55 t.n.v. NP Voorkepen met verm."cursus vlinders".

Inschrijven: Frank Reusens, 03/384 01 83, frankreusens@yahoo.co.uk

Lesgever: Nobby Thys

Cursus: Insecten voor Beginners

Provincie Limburg

Natuurpunt Neerpelt i.s.m. Natuurpunt Educatie en VEN

Theorie: 17/4 en 24/4 van 19u30 tot 22u30

Plaats: BC De Wulp, Tussenstraat 10, Neerpelt

Praktijk: 23/5 en 06/6 van 14u00 tot 17u00

Prijs: Gratis/leden en 21€/niet-leden (excl. syllabus)

Inschrijven: BC Hageven, 011/80 26 77, bc.hageven@natuurpunt.be

Lesgever: Nobby Thys

Herhalingscursus: Insecten

Provincie Limburg

Natuurpunt Meeuwen-Gruitrode/Peer, Bocholt en Bree i.s.m. Natuurpunt Educatie

Theorie: 21/4, 12/5 en 9/6 van 19u30 tot 22u30

Plaats

- 21/4: Mariahof, Mariahofstraat, Bree (libellen)

- 12/5: Milieuklas, achterkant gebouw Esmeralda, Steenweg Wijchmaal 66, Peer (dagvlinders)

- 09/6: Smeethof, Smeethofweg, Bocholt (sprinkhanen)

Praktijk: 25/4 (libellen), 16/5 (dagvlinders) en 13/6 (sprinkhanen) van 14u00 tot 17u00

Prijs: 5€/leden en 7,50€/niet-leden (per thema | 1 theorie- en 1 praktijkles)

Inschrijven: Marleen Massonnet, 0487/55 24 87, marleen.massonnet@gmail.com

Lesgevers: Nobby Thys (theorie) en eigen gidsen (praktijk)

Cursus: Nachtvinders
Provincie Oost-Vlaanderen

Natuurpunt Boven-Schelde i.s.m. Natuurpunt Educatie, Milieuraad Merelbeke en Agentschap voor Natuur en Bos

Theorie: 24/4 en 08/5 van 19u30 tot 22u30

Plaats: Ontmoetingscentrum, Ruspoel 1, Munte

Praktijk: 15/5, 29/5, 19/6, 10/7 en 24/7 vanaf zonsondergang

Prijs: 35€/leden en 40€/niet-leden (ofwel 5€/leden/excursie en 6€/niet-leden/excursie) op 891-0440223-47 t.n.v. NP Boven-Schelde met vermelding "cursus nachtvinders 2009"

Inschrijven: Luc Verstraeten, 09/362 81 67, luc.verstraeten@versateladsl.be

Lesgever: Wim Veraghtert

Activiteitenkalender

1 maart 2009

Schorisse

Verkenningstocht project 't Burreken, Ronny De Clercq

Afspraak: 't Burreken, Perreveld 14 te Schorisse om 14u00.

Organisatie: NP Lampyris, invertebratenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*

Info: Anne Fobert 055/ 21.01.37, lampyris@telenet.be

12 maart 2009

Zutendaal

Kennismaking met het invoerprogramma KLASSE van de Nederlandse Entomologische Vereniging

Afspraak: Bijen- en insectencentrum 'De Lieteberg', Zuurbroekstraat 16, Zutendaal van 19u tot 22u.

Organisatie: NP Educatie

Info + inschrijven: Nobby Thys 014/ 47.29.55 of nobby.thys@natuurpunt.be

12 maart 2009

Oudenaarde

Systematiek van het dierenrijk, Bryan Goethals

Afspraak: Bioshop De Zonnebloem, Parkstraat 25 te Oudenaarde 20u00 - 22u30

Organisatie: NP Lampyris, invertebratenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*

Info: Anne Fobert 055/ 21.01.37 of lampyris@telenet.be

13 maart 2009

Turnhout

Solitaire bijen, Joeri Cortens

Afspraak: Secretariaat Natuurpunt Educatie, Graatakker 11 Turnhout van 19u tot 22u.

Organisatie: NP Educatie

Info + inschrijven: Nobby Thys 014/ 47.29.55, nobby.thys@natuurpunt.be

22 maart 2009

Schorisse

Ongewervelden in en om de Krombeek, Ronny De Clercq

Afspraak: 't Burreken, Bramentuin op de Ganzenberg om 14u00.

Organisatie: NP Lampyris, invertebratenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*

Info: Anne Fobert 055/ 21.01.37, lampyris@telenet.be

25 maart 2009

Olen

1ste keer bemonsteren Snekensvijver

Afspraak: Pastorie St. Jozef Olen, Lichtaartseweg 200 om 14u00

Organisatie: NP Dubbelloof, werkgroep waterleven

Info: Erik Stoffelen 011/ 21.65.50 of ericstoffelen@skynet.be

25 maart 2009

Olen

Determinatie waterdierpjes

Afspraak: Pastorie St. Jozef Olen, Lichtaartseweg 200 om 19u00– 22u00

Organisatie: NP Dubbelloof, werkgroep waterleven

Info: Erik Stoffelen 011/ 21.65.50 of ericstoffelen@skynet.be

26 maart 2009

Oudenaarde

Oefeningen op de systematiek van het dierenrijk, Bryan Goethals

Afspraak: Bioshop De Zonnebloem, Parkstraat 25 te Oudenaarde 20u00 - 22u30

Organisatie: NP Lampyris, invertebratenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus*

Info: Anne Fobert 055/ 21.01.37 of lampyris@telenet.be

Varia

Wil je de [focus@ongewervelden](mailto:focus@ongewervelden.be) in de toekomst *niet meer* ontvangen, geef dan jouw naam en e-mailadres door op ons **contactadres**: focus.ongewervelden@telenet.be

Je kan op dit adres ook terecht voor het doorgeven van gegevens van andere geïnteresseerden, mededelingen en teksten voor de volgende focus, vragen en suggesties...

De lijst met namen waar je waarnemingsgegevens naar toe kunt sturen is te vinden op: <http://www.lampyris.be/waarnemingen.htm>

Voor alle andere taxonomische groepen: één adres: www.waarnemingen.be .

Dank voor het lezen en tot de volgende keer.